

Position Paper

Opmerkingen van de VNG voor het Wetgevingsoverleg Media

Op maandag 30 november bespreekt u het onderdeel Media van de OCW-Begroting 2021. De VNG vraagt uw aandacht voor de volgende onderwerpen:

1 Coronacrisis

- Tijdelijk Steunfonds: ook in 2021 duren financiële problemen lokale media voort.
- NOW-problematiek: laat aanvullende steun echt aanvullend zijn.

2 Versterking lokale media

- Financiële nood: bredere steun voor een pluriform geluid.
- Beleidsmatige urgentie: professionalisering is nodig in tijden van desinformatie en polarisatie.
- Actualisatie rijksbeleid: volwaardige taken en middelen voor lokale omroepen in nieuwe kabinet.

1 Coronacrisis

1.1 Tijdelijk Steunfonds

Ten eerste willen wij onze grote waardering uitspreken over het feit dat minister Slob al heel snel na het begin van de coronacrisis werkenden bij de lokale media als cruciale beroepen heeft laten aanmerken. De eigen inkomsten liepen bij de organisaties daarnaast meteen fors terug. Om dit te compenseren heeft de minister twee achtereenvolgende financiële pakketten van respectievelijk € 11 en € 24 miljoen via het Tijdelijk Steunfonds voor de Lokale Informatievoorziening bij het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek gerealiseerd, te verlenen in drie tranches.

Hiervan is veel gebruik gemaakt. Het betrof onder andere in de eerste tranche 181 en in de tweede 127 lokale publieke omroepen (van de in totaal 243 in nagenoeg alle gemeenten). Bij de eerste tranche ging het zelfs om 480 (2-)wekelijkse huis-aan-huisbladen, daarnaast zijn vele lokale nieuwsbladen en nieuwswebsites gesteund. Gemeenten zijn coulant geweest en hebben

met name vaak extra advertenties geplaatst. De vrees bestaat dat de financiële coronaproblemen ook in 2021 voortduren. Wij verzoeken u om hiermee in de rijksbegroting rekening te houden.

1.2 NOW-problematiek

Het kabinet heeft ook generieke steunmaatregelen getroffen om verschillende sectoren te helpen. Zo is de NOW-regeling geïntroduceerd om organisaties tegemoet te komen in de personeelskosten. Deze is echter momenteel zo ingericht dat aanvullende steun wordt gezien als extra omzet. Dit leidt bij verstrekking van noodbijdragen door de overheden tot korting op de NOW. Hierdoor ontstaat de volgende vreemde situatie: compensatie van OCW/SvdJ voor coronaschade lokale media leidt tot korting door SZW op NOW. Ditzelfde is aan de orde als gemeenten extra coronagelden verlenen. Deze NOW-korting is afhankelijk van het aandeel professioneel/betaald personeel. Hierdoor is er geen sprake meer van aanvulling en vloeien noodbijdragen

van overheden (groten)deels terug naar de rijksbegroting van SZW. Dit kan niet uw bedoeling zijn geweest. Wij roepen u dan ook op om de NOW-regeling aan te laten passen.

Op 23 november is tijdens het Wgo Cultuur door Van den Hul de [motie 'Verrekening NOW'](#) (35570-VIII-113) ingediend. Minister Van Engelshoven laat het oordeel over de motie aan de Kamer. Wij zijn blij met deze motie die ertoe oproept om steun niet met de NOW wordt verrekend en hopen dat uw Kamer deze aanneemt, zodat een aanvullende tegemoetkoming daadwerkelijk aanvullend kan werken.

2 Noodzaak versterking lokale media

2.1 Financiële nood

Minister Slob heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur en de Raad voor Cultuur twee keer om advies gevraagd over de lokale media en in het bijzonder de lokale publieke omroepen. De VNG heeft hetzelfde gevraagd aan een VNG Expertiseteam Vitalisering Lokale Journalistiek. Het gaat in alle gevallen om onafhankelijke gremia van deskundigen.

Op 11 november zijn de adviezen gezamenlijk aan de minister overhandigd en de dag erna openbaar gemaakt. De algemene constatering is dat de lokale media er financieel niet goed voor staan. Burgers zijn geïnteresseerd in lokaal nieuws, maar steeds minder bereid ervoor te betalen. Overheden moeten de lokale media met onafhankelijke journalistiek daarom gaan beschouwen als 'merit good'. De lokale publieke omroepen gelden daarbij als basisvoorziening, waarvoor echter slechts € 10,6 miljoen per jaar in het Gemeentefonds beschikbaar is.

De ROB/RvC bepleiten een ophoging van in elk geval jaarlijks € 21 miljoen tot € 2,- per inwoner. Wij stellen dat voor een pluriform geluid ook de aanwezigheid van andere media relevant is en denken aan jaarlijks € 28 miljoen extra. Regionale dagbladen, regionale omroepen, lokale nieuws-/huis-aan-huisbladen en hyperlocals moeten ook ruimte krijgen. Derhalve dient de onafhankelijke journalistiek van rijksweg breder gesteund te worden, bijvoorbeeld via landsdekkende mediafondsen zoals door de Raden voorgesteld. Ook kan het toevoegen van redactiekracht aan verschillende lokale media noodzakelijk zijn.

2.2 Beleidsmatige urgentie

De lokale publieke omroepen moeten naar onze mening kunnen functioneren als media-instellingen zoals in de Mediawet bedoeld. Temeer omdat inclusie en bereik van diverse bevolkingsgroepen het gebruik van meerdere kanalen vereist. Het gaat om radio, televisie, internet en sociale media. Om breed aansluiting te houden in de samenleving moeten zij technisch en beleidsmatig kunnen innoveren. Een professionele, zakelijke en journalistieke aansturing hoort hierbij. Een organisatie louter bestaande uit vrijwilligers kan, hoe waardevol ook, niet de continuïteit en kwaliteit bieden die in deze tijd vereist zijn. Naast de wettelijke norm voor het bieden van informatie, cultuur en educatie zijn controle van de lokale democratie en verbinding in de samenleving steeds relevanter. Desinformatie neemt immers steeds grotere vormen aan dan voorheen, gemeenten hebben steeds meer taken gekregen en de polarisatie groeit. Omvorming tot samenwerkende omroepen in 80 streken zien wij samen met de landelijke branche al enige jaren als de beste weg. Wij hebben daartoe sinds medio 2012 twee meerjarige vernieuwingsconvenanten gesloten en ter uitwerking een kwaliteitskeurmerk en normbegroting gepresenteerd. Met name vanwege de extra kosten is er bij een aantal gemeenten en omroepen nog enige huiver hiervoor.

2.3 Actualisatie rijksbeleid

In het huidige Regeerakkoord staat dat het kabinet zich beraadt op de organisatie en financiering van de lokale publieke omroepen. In de afgelopen periode zijn er van rijksweg professionaliseringspilots via het SvdJ gefinancierd en is advies ingewonnen van de ROB/RvC. Het is noodzakelijk dat het Rijk nu doorpakt en in het volgende Regeerakkoord volwaardige taken en middelen voor de lokale omroepen op te nemen. Kortom: er moet sprake zijn van een actualisatie binnen het rijksbeleid. De regionale omroepen kunnen hierbij ondersteuning bieden gelet op de reguliere provinciale taken zoals door de ROB/RvC voorgesteld via speciale apparatuur, trainingen en online toepassingen.